H9 גדל GADEL (116x) olla suuri, tulla suureksi, kasvaa (verbitaul.)

(päivitelty 18.4.2024)

H9 HEPREA VERBITAULUKOT https://gen.fi/h9.html

H9 ג GIMEL https://gen.fi/h9-g.html

H9 גד GIMEL–DALET https://gen.fi/h9-gd.html

H9 גדל gadel (116x) olla suuri, tulla suureksi, kasvaa, lisääntyä (verbitaul.)
https://gen.fi/h9-gdl.html

SISÄLLYSLUETTELO (luonnos)

00. Dokumentteja
0. Johdanto
0.1 Merkitys ja esiintyminen
0.2 Binjanit
1. Pa. [גָּדֵל gadel] BH intr. tulla suureksi, kasvaa, lisääntyä
2. Nif. נִגְדַּל nigdal MH intr. tulla suureksi
3. Pi. גִּדֵּל gidel BH kasvattaa, korottaa, ylentää, ylistää, kunnioittaa
4. Pu. גֻּדַּל gudal BH tulla kasvatetuksi suureksi, olla suureksi kasvatettu
5. Hitp. הִתְגַּדֵּל hitgadel BH osoittaa suuruutensa, rehennellä, isotella, ylvästellä
6. Hif. הִגְדִּיל higdil BH tehdä suureksi, suurentaa, tehdä suuria, korottaa
7. Huf. הֻגְדַּל hugdal MH tulla suureksi, suurentua, laajeta, enentyä, lisääntyä

00. DOKUMENTTEJA

H Heprea, sivukartta
https://gen.fi/h-sivukartta.html

H2 גדל gadel (116/) olla suuri (juuri) (tulossa, jHs.)
https://gen.fi/h2-gdl.html

Academy of the Hebrew Language (heprean verbitaulukot) (AHL)
https://hebrew-academy.org.il/לוחות-נטיית-הפועל/?action=netiot&shoresh=גדל&binyan=0
Bible Society in Israel (Tanach ja nykyheprealainen UT) (BSI)
https://haktuvim.co.il/en/study/Gen.1
Brown–Driver–Briggs Hebrew and English Lexicon.
Hendrickson [1906] 2014 (BDB)
https://delitz.fr/bdb/
Iso Raamatun tietosanakirja. Vol. 1–3. Raamatun tietokirja 1972–1975 (IRTI)
Klein, Ernest: A Comprehensive Etymological Dictionary
of the Hebrew Language. Macmillan 1987 (Klein)
https://www.sefaria.org/Klein_Dictionary?lang=bi
Liljeqvist, Matti: Vanhan testamentin heprean ja aramean sanakirja.
Finn Lectura 2010 (MLH)

Lisowsky, Gerhard: Konkordanz zum hebräischen Alten Testament.
Dritte Auflage. Deutsche Bibelgesellschaft 1993 (KHAT)
Magdala
https://fi.wikipedia.org/wiki/Magdala
Milon Even-Shoshan. Vol. 1–6. Hamilon Hechadash 2003 (EShM)

0. JOHDANTO

0.1 MERKITYS JA ESIINTYMINEN

H3V VAHVOJA VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-0-v.html

• [גָּדֵל gadel] (116x, 1Moos12_02) olla suuri, tulla suureksi, kasvaa (verbi)

מַגְדָּלָא מגדלא

paik. fem. (mem-nom., aram.) Magdala "suuren rakennuksen/tornin kylä"

= hepr. מגדל מִגְדָּל torni

• Galileassa on ollut useita Migdal-nimisiä paikkakuntia.
Tunnetuin näistä on Migdal Nunaja "Kalatorni" ~5 km Tiberiaasta pohjoiseen. UT:n aikana Migdal Nunaja oli huomattava kaupunki. Josefus mainitsee melkoisen asukasluvun ja sanoo kaupungilla olleen 230 kalastusalusta. Talmudin mukaan siellä oli 300 kyyhkyskauppaa harjoittavaa liikettä (läheinen laakso oli villikyyhkysten olinpaikka). Laaksosta tulivat ne kyyhkyset, jotka uhrattiin Jerusalemin temppelissä. Vanhan perimätiedon mukaan Migdal Nunaja oli Maria Magdaleenan kotipaikka. (IRTI palstat 3426–3427)

• Magdala sijaitsi Ala-Galileassa Genesaretinjärven länsirannalla
Arbelvuoren vuoren juurella viisi kilometriä pohjoiseen Tiberiaasta. Kaupungin kohdalta saa alkunsa Gennesaretin luoteisrannan hedelmällinen tasanko, joka ulottui kaupungista pohjoiseen. Kapernaumin kaupunki sijaitsi tasangon toisessa päässä järven pohjoisrannalla ~9 km Magdalasta koilliseen. Nykyinen Migdalin kaupunki sijaitsee vajaa kaksi kilometriä luoteeseen arkeologisesta kohteesta. (Wikipedia "Magdala")

(1Moos12_02H)

וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ

וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ
וְהְיֵה בְּרָכָה׃

2 Ja minä teen sinut suureksi (maassa asuvaksi) kansaksi
ja siunaan sinua/sinut.
Ja minä tahdon tehdä suureksi sinun nimesi.
Ja ole/tule siunaukseksi. (1Moos12_02_JMR)

0.2 BINJANIT

• BH [kaatel] (pa.), pi., pu., hitp., hif., MH nif., huf.

• [גָּדֵל]
[kaatel] (pa.) intr. BH olla suuri, tulla suureksi; olla kunnioitettu, arvostettu

• נִגְדַּל
nif. MH intr. tulla suureksi

• גִּדֵּל
pi. trans. BH tehdä suureksi, kasvattaa, korottaa, ylentää,
ylistää, kunnioittaa

• גֻּדַּל
pu. BH olla suureksi tehty, tulla kasvatetuksi suureksi

• הִתְגַּדֵּל
hitp. BH osoittaa suuruutensa, rehennellä, isotella, ylvästellä, mahtailla
"tehdä itsensä suureksi"

• הִגְדִּיל
hif. BH tehdä suureksi, suurentaa, tehdä suuria, korottaa, ylvästellä

• הֻגְדַּל
huf. MH tulla suurennetuksi, kasvaa "olla suureksi tehty"

1. PA. [גָּדֵל GADEL] BH tulla suureksi, kasvaa, lisääntyä

1.1 PA. JOHDANTO, INF. JA PARTIS.

H3V PA. PERF. E-VART. -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-1-perf-e.html

לִגְדֹּל גָּדֵל [גָּדֵל]\גָּדַל יִגְדַּל גְּדַל

לגדול גדל גדל יגדל גדל

pa. intr. BH olla suuri, tulla suureksi, vahvaksi, kasvaa, lisääntyä, menestyä, olla korkeassa asemassa, arvostettu,
grow, increase, be/become great/strong, magnum [ā] esse, adolescere [lē]

גָּדֵל גְּדֵלָה גְּדֵלִים גְּדֵלוֹת

1.2 PA. PERF., IMPF./FUT. JA IMPERAT.

• NH puhek. perf. mon. 2. mask./fem. gadáltem/n

הוא	[גָּדֵל]	גָּדַל
היא	גָּדְלָה	
אתה	גָּדַלְתָּ	
את	גָּדַלְתְּ	
אני	גָּדַלְתִּי	
הם\הן	גָּדְלוּ	
אתם	גְּדַלְתֶּם	
אתן	גְּדַלְתֶּן	
אנחנו	גָּדַלְנוּ	
הוא	יִגְדַּל	
היא	תִּגְדַּל	

אתה	תִּגְדַּל
את	תִּגְדְּלִי
אני	אֶגְדַּל
הם	יִגְדְּלוּ
הן	תִּגְדַּלְנָה
אתם	תִּגְדְּלוּ
אתן	תִּגְדַּלְנָה
אנחנו	נִגְדַּל

אתה	גְּדַל	[גִּדְלָה]
את	גִּדְלִי	
אתם	גִּדְלוּ	
אתן	גְּדַלְנָה	

2. NIF. נִגְדַּל NIGDAL MH tulla suureksi

2.1 NIF. JOHDANTO, INF. JA PARTIS.

H3V NIF. VAHVA -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-2-v.html

לְהִגָּדֵל נִגְדָּל נִגְדַּל יִגָּדֵל הִגָּדֵל
להיגדל נגדל נגדל ייגדל היגדל

nif. MH tulla suureksi

• NH harvinainen

נִגְדַּל נִגְדֶּלֶת נִגְדָּלִים נִגְדָּלוֹת

2.2 NIF. PERF., IMPF./FUT. JA IMPERAT.

הוא	נִגְדַּל
היא	נִגְדְּלָה
אתה	נִגְדַּלְתָּ
את	נִגְדַּלְתְּ
אני	נִגְדַּלְתִּי
הם\הן	נִגְדְּלוּ
אתם	נִגְדַּלְתֶּם
אתן	נִגְדַּלְתֶּן
אנחנו	נִגְדַּלְנוּ

הוא	יִגָּדֵל	יְ הִנ גָּדֵל
היא	תִּגָּדֵל	
אתה	תִּגָּדֵל	תְּ הִנ גָּדֵל
את	תִּגָּדְלִי	תְּ הִנ גָּדְלִי
אני	אֶגָּדֵל	אִגָּדֵל
הם	יִגָּדְלוּ	
הן	{תִּגָּדֵלְנָה}	תִּגָּדַלְנָה

אתם	תִּגָּדְלוּ	
אתן	{תִּגָּדֵלְנָה}	תִּגָּדַלְנָה
אנחנו	נִגָּדֵל	

אתה	הִגָּדֵל	[הִגָּדְלָה]
את	הִגָּדְלִי	
אתם	הִגָּדְלוּ	
אתן	{הִגָּדֵלְנָה}	הִגָּדַלְנָה

3. PI. גִּדֵּל GIDEL BH kasvattaa, korottaa, ylentää, ylistää, kunnioittaa

3.1 PI. JOHDANTO, INF. JA PARTIS.

H3V PI. VAHVA -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-3-v.html

לְגַדֵּל מְגַדֵּל גִּדֵּל יְגַדֵּל גַּדֵּל
לגדל מגדל גידל יגדל גדל

pi. BH kasvattaa, korottaa, ylentää, ylistää, kunnioittaa, grow, bring up

מְגַדֵּל מְגַדֶּלֶת מְגַדְּלִים מְגַדְּלוֹת

3.2 PI. PERF., IMPF./FUT. JA IMPERAT.

הוא	גִּדֵּל	[גִּדַּל]
היא	גִּדְּלָה	
אתה	גִּדַּלְתָּ	

את	גִּדַּלְתְּ
אני	גִּדַּלְתִּי
הם \ הן	גִּדְּלוּ
אתם	גִּדַּלְתֶּם
אתן	גִּדַּלְתֶּן
אנחנו	גִּדַּלְנוּ
הוא	יְגַדֵּל
היא	תְּגַדֵּל
אתה	תְּגַדֵּל
את	תְּגַדְּלִי
אני	אֲגַדֵּל
הם	יְגַדְּלוּ
הן	תְּגַדֵּלְנָה
אתם	תְּגַדְּלוּ
אתן	תְּגַדֵּלְנָה
אנחנו	נְגַדֵּל
אתה	גַּדֵּל [גַּדְּלָה]
את	גַּדְּלִי

אתם	גַּדְּלוּ
אתן	גַּדֵּלְנָה

4. PU. גֻּדַּל GUDAL BH tulla kasvatetuksi suureksi, olla suureksi kasvatettu

H3V PU. VAHVA -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-4-v.html

מְגֻדָּל גֻּדַּל יְגֻדַּל מגודל גודל יגודל

pu. BH tulla kasvatetuksi suureksi, olla suureksi kasvatettu, be grown

מְגֻדָּל מְגֻדֶּלֶת מְגֻדָּלִים מְגֻדָּלוֹת

הוא	גֻּדַּל
היא	גֻּדְּלָה
אתה	גֻּדַּלְתָּ
את	גֻּדַּלְתְּ
אני	גֻּדַּלְתִּי
הם\הן	גֻּדְּלוּ
אתם	גֻּדַּלְתֶּם
אתן	גֻּדַּלְתֶּן
אנחנו	גֻּדַּלְנוּ
הוא	יְגֻדַּל
היא	תְּגֻדַּל

אתה	תְּגֻדַּל
את	תְּגֻדְּלִי
אני	אֻגְדַּל
הם	יְגֻדְּלוּ
הן	תְּגֻדַּלְנָה
אתם	תְּגֻדְּלוּ
אתן	תְּגֻדַּלְנָה
אנחנו	נְגֻדַּל

5. HITP. הִתְגַּדֵּל HITGADEL BH osoittaa suuruutensa, rehennellä, isotella

5.1 HITP. JOHDANTO, INF. JA PARTIS.

H3V HITP. VAHVA -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-5-v.html

לְהִתְגַּדֵּל מִתְגַּדֵּל הִתְגַּדֵּל יִתְגַּדֵּל הִתְגַּדֵּל
להתגדל מתגדלת התגדל יתגדל התגדל

hitp. BH refl. osoittaa suuruutensa, rehennellä, isotella, ylvästellä, mahtailla, ylpeillä, pass. tulla kasvatetuksi suureksi

מִתְגַּדֵּל מִתְגַּדֶּלֶת מִתְגַּדְּלִים מִתְגַּדְּלוֹת

5.2 HITP. PERF., IMPF./FUT. JA IMPERAT.

הוא	הִתְגַּדֵּל
היא	הִתְגַּדְּלָה

אתה	הִתְגַּדַּלְתָּ	
את	הִתְגַּדַּלְתְּ	
אני	הִתְגַּדַּלְתִּי	
הם \ הן	הִתְגַּדְּלוּ	
אתם	הִתְגַּדַּלְתֶּם	
אתן	הִתְגַּדַּלְתֶּן	
אנחנו	הִתְגַּדַּלְנוּ	
הוא	יִתְגַּדֵּל	יְ הִתְגַּדֵּל
היא	תִּתְגַּדֵּל	
אתה	תִּתְגַּדֵּל	תְּ הִתְגַּדֵּל
את	תִּתְגַּדְּלִי	
אני	אֶתְגַּדֵּל	
הם	יִתְגַּדְּלוּ	יְ הִתְגַּדְּלוּ
הן	תִּתְגַּדַּלְנָה	
אתם	תִּתְגַּדְּלוּ	
אתן	תִּתְגַּדַּלְנָה	
אנחנו	נִתְגַּדֵּל	
אתה	הִתְגַּדֵּל	[הִתְגַּדְּלָה]

את	הִתְגַּדְּלִי
אתם	הִתְגַּדְּלוּ
אתן	הִתְגַּדֵּלְנָה

6. HIF. הִגְדִּיל HIGDIL BH tehdä suureksi, suurentaa, tehdä suuria, korottaa

6.1 HIF. JOHDANTO, INF. JA PARTIS.

H3V HIF. VAHVA -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-6-v.html

לְהַגְדִּיל מַגְדִּיל הִגְדִּיל יַגְדִּיל הַגְדֵּל
להגדיל מגדיל הגדיל יגדיל הגדל

hif. trans. BH tehdä suureksi, suurentaa, tehdä suuria, korottaa, ylvästellä, tulla suureksi, mahtavaksi, enentää, lisätä, laajentaa, increase, expand (transitive)

מַגְדִּיל מַגְדִּילָה מַגְדִּילִים מַגְדִּילוֹת

6.2 HIF. PERF., IMPF./FUT. JA IMPERAT.

הוא	הִגְדִּיל
היא	הִגְדִּילָה
אתה	הִגְדַּלְתָּ
את	הִגְדַּלְתְּ
אני	הִגְדַּלְתִּי
הם\הן	הִגְדִּילוּ
אתם	הִגְדַּלְתֶּם

אתן	הִגְדַּלְתֶּן	
אנחנו	הִגְדַּלְנוּ	

הוא	יַגְדִּיל	יְ הַגְדִּיל
היא	תַּגְדִּיל	
אתה	תַּגְדִּיל	תְּ הַגְדִּיל
את	תַּגְדִּילִי	תְּ הַגְדִּילִי
אני	אַגְדִּיל	

הם	יַגְדִּילוּ	
הן	תַּגְדֵּלְנָה	
אתם	תַּגְדִּילוּ	
אתן	תַּגְדֵּלְנָה	
אנחנו	נַגְדִּיל	

אתה	הַגְדֵּל	[הַגְדִּילָה]
את	הַגְדִּילִי	
אתם	הַגְדִּילוּ	
אתן	הַגְדֵּלְנָה	

7. HUF. הֻגְדַּל HUGDAL MH tulla suureksi, suurentua, laajeta, enentyä, lisääntyä

H3V HUF. VAHVA -VERBEJÄ https://gen.fi/h3v-7-v.html

מֻגְדָּל \ מֻגְדָּל הֻגְדַּל \ הֻגְדַּל יֻגְדַּל \ יֻגְדַּל
מוגדל הוגדל יוגדל

huf. MH olla suureksi tehty: tulla suureksi, suurentua, laajeta, enentyä, lisääntyä, kasvaa, be increased, expanded

מֻגְדָּל מֻגְדֶּלֶת מֻגְדָּלִים מֻגְדָּלוֹת
מֻגְדָּל מֻגְדֶּלֶת מֻגְדָּלִים מֻגְדָּלוֹת

הוא	הֻגְדַּל	הֻגְדַּל
היא	הֻגְדְּלָה	הֻגְדְּלָה
אתה	הֻגְדַּלְתָּ	הֻגְדַּלְתָּ
את	הֻגְדַּלְתְּ	הֻגְדַּלְתְּ
אני	הֻגְדַּלְתִּי	הֻגְדַּלְתִּי
הם \ הן	הֻגְדְּלוּ	הֻגְדְּלוּ
אתם	הֻגְדַּלְתֶּם	הֻגְדַּלְתֶּם
אתן	הֻגְדַּלְתֶּן	הֻגְדַּלְתֶּן
אנחנו	הֻגְדַּלְנוּ	הֻגְדַּלְנוּ

הוא	יֻגְדַּל	יֻגְדַּל
היא	תֻּגְדַּל	תֻּגְדַּל
אתה	תֻּגְדַּל	תֻּגְדַּל
את	תֻּגְדְּלִי	תֻּגְדְּלִי

אני	אֶגְדַּל	אָגְדַּל
הם	יִגְדְּלוּ	יָגְדְּלוּ
הן	תִּגְדַּלְנָה	תָּגְדַּלְנָה
אתם	תִּגְדְּלוּ	תָּגְדְּלוּ
אתן	תִּגְדַּלְנָה	תָּגְדַּלְנָה
אנחנו	נִגְדַּל	נָגְדַּל